

контролю (без добрив) у сорту Водограй сягало до 2,41г, а у сорту Мороз на 2,58г.

Підсумовуючи показники структури урожаю, варто зазначити, що збільшення норми мінеральних добрив від $N_{30}P_{30}K_{60}$ до $N_{120}P_{30}K_{60}$ сприяло зростанню маси 100 насінин. Таким чином, внесення мінеральних добрив у нормі $N_{120}P_{30}K_{60}$ за суттєво підвищує індивідуальну продуктивність рослин.

Список використаних джерел:

1. Вишнівський П. Вирощування ріпаку та використання його в народному господарстві. Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету (2–3 червня 2022 р.). Житомир : Поліський нац. університет. С. 27 – 31.

2. Ситник І. Д. Технологія вирощування озимого і ярого ріпаку. Посібник українського хлібороба. 2018. С. 77-90

3. Паламарчук В.Д., Каленська С.М., Єрмакова Л.М., Поліщук І.С., Поліщук М.І. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві. Вінниця: ФОП Рогальська І.Л., 2015. 452 с

УДК 63:54; 631.9

ГОЛУБЧЕНКО В.Ф., к.с.-г.н., провідний фахівець

КУЛІДЖАНОВ Е. В., к.с.-г. н., директор

ГОГУЛІНСЬКИЙ Д.М., в.о. головного інженера-грунтознавця

Південний міжрегіональний центр ДУ "Держгрунтохорона"

м. Одеса

ЗЕМЛЯ ВКРИТА ВІД ОПУСТЕЛЮВАННЯ

В останні роки в результаті звуження в сівозмінах набору культур спостерігається інтенсифікація використання земельних ресурсів, що викликає

розвиток ерозії, ущільнення ґрунтів, втрати вологи та поживних речовин, забруднення, процеси засолення, обмеження біорізноманіття, що в підсумку приводить до деградації земель, які в свою чергу посилюються змінами клімату. Ґрунт має здатність зберігати природну буферність до негативних змін, а людина штучно стимулює його внесенням мінеральних добрив, стимуляторів росту рослин, хімічними препаратами, знищує природну рослинність і тим самим обмежує природну різноманітність.

Глобальне потепління клімату вимагає терміново змінювати агротехніку, захищати поверхню ґрунтів від втрат вологи на випаровування. Негативний вплив людини на ґрунтовий покрив потребує обмеження, задля забезпечення природнього відновлення родючості. До факторів, які сприяють отриманню бездефіцитного балансу гумусу у сівозміні, відносяться внесення органічних добрив і рослинних решток сільськогосподарських культур, включення у сівозміні багаторічних трав. Поверхня ґрунту повинна залишатися прикритою рослинами, зокрема спеціальними посівами культур, які прийнято називати покривними, або захищатись поживними рештками і посівами сидератів від дії променів сонця і сухих вітрів. Необхідно відмовлятися від інтенсивного обробітку (переходити на MINI-TILL, а ще краще на NO-TILL). Також відмовитися від використання хімічних засобів захисту рослин і мінеральних добрив, які пригнічують розвиток мікроорганізмів, грибів, дощових черв'яків та інших корисних організмів. Захист рослин від бур'янів забезпечувати чергуванням культур у сівозміні з покривними і проміжними посівами, укриттям ґрунту рослинними рештками та мульчею, утворенням густого стеблестою.

Питання ведення рослинництва загострилося в результаті знищення тваринництва, яке створювало умови для використання у сівозмінах кормових культур, багаторічних трав, забезпечувало ґрунти органічними добривами і компостами. У багатьох країнах світу перейшли на нульовий обробіток ґрунту та зайнялися так званім вуглецевим землеробством, яке дозволяє заробляти на вживанні вуглекислого газу рослинами, які вирощують як підсівні (покривні) і основні культури. У технології вуглецевого землеробства тваринництво відіграє

дуже важливу роль у підвищенні родючості ґрунтів і виробництві дешевої тваринницької продукції, розвитку бджільництва. Вуглецеве землеробство передбачає випасання тварин і птиці на полях, де вирощуються основні і підсівні багатокомпонентні культури (до 70 компонентів різних за біологією). Для покриття ґрунту у міжсезонні використовувати багаторічні культури – люцерну, буркун білий, еспарцет, конюшину.

Фермери США і Австралії заробляють гроші на скороченні викидів в атмосферу вуглецю, на карбонових кредитах, які купують промислові підприємства з відповідно високим викидами. Наші господарства можуть також підтримувати свій фінансовий стан за рахунок карбонових кредитів, якщо будуть вести вуглецеве землеробство. Регенеративна методика виводить з атмосфери вуглекислий газ, що позитивно вплине на клімат і підвищує потенціал землі для годування 9 млрд. людей, яке очікується до 2050 року. Технологія такого землеробства застосовується і в господарствах України. Потрібно переймати цей досвід та запроваджувати його в Одеській області, а особливо в південних і центральних районах. Вважаємо, що і в північних районах знайдуться прихильники такого землеробства.

Для боротьби проти вітрової та водної ерозії потрібно відновити пасовища, вивівши з обробітку землі на схилах крутизною більше 3 градусів та засіявши їх багаторічними травосумішами. На цих землях вести загонний спосіб випасання худоби з використанням електропастухів. Потрібно відновити вівчарство, як галузь.

Також, треба навести порядок у полезахисних лісосмугах: проріджувати кущі, насаджувати дерева на вирубках, щоби вітер втрачав свою силу при проходженні через лісосмугу. А також необхідно регулярно насаджувати нові лісосмуги впоперек пануючих вітрів і вздовж горизонталей місцевості, відповідно до контурно-меліоративної організації території (існуюча прямокутна організація полів, доріг, лісосмуг сприяє водній і вітровій ерозії ґрунтів, втратам вологи на схилах). Захисту деревами потребують не лише посіви на полях, а й узбіччя малих і великих річок, ставки, луки, пасовища, села і міста Одещини. 30

березня 2020 року Одеська державна адміністрація підтримала ініціативу «Озеленення України» посадити 1 млн. дерев за добу. А на Львівщині за 8 годин висаджено 77 тисяч. Для порівняння, в Ефіопії за ініціативою голови уряду висадили за 12 годин 353 млн. дерев. Тому, бажано, щоби кожен мешканець країни посадив хоча би десяток дерев за своє життя.

УДК 63:54; 631.9

ГОЛУБЧЕНКО В.Ф., к.с.-г.н., провідний фахівець

КУЛІДЖАНОВ Е. В., к.с.-г. н., директор

ГОГУЛІНСЬКИЙ Д.М., в.о. головного інженера-грунтознавця

Південний міжрегіональний центр ДУ "Держґрунтохорона"

м.Одеса

НЕБЕЗПЕКА ДЕГРАДАЦІЇ ҐРУНТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

ВОДНА ЕРОЗІЯ

На поверхні кожного поля є підвищення і пониження. В останніх збираються атмосферні опади і весінні талі води, з них утворюються струмки, які розмивають поверхню ґрунтів, в наслідок чого виникають різні за величиною промоїни. Вода збігає вниз по схилу разом з дрібними частинками ґрунту, викликаючи ерозію. Водна ерозія відбувається скрізь, де існує не врегульований людиною поверхневий стік. Весною з полів стікає велика маса талої води по мерзло-талому ґрунту, втрачається до 80-90 % води, а з інтенсивними зливами втрати становлять 60-70 % води.

З 90 років ХХ сторіччя господарства Одеської області перейшли з глибокого (25-30 см) на поверхневий обробіток ґрунту дисковими боронами на глибину 8-10 см, що різко знизило загальний обсяг пор в ґрунтах і підвищило щільність складення у гумусовому шарі з оптимального 1,1-1,3 до 1,3-1,5 г/см³. Це посилило водну ерозійну небезпеку на всіх ґрунтах, у тому числі і на ґрунтах «ДГ Новоселівське», землі якого розташовані на ерозійно небезпечному від природи